

Gazdálkodási kézikönyvek

**KÜLFÖLDIEK MAGYARORSZÁGON
– MAGYAROK KÜLFÖLDÖN**

A foglalkoztatás adó- és járulékszabályai

2009

Szerzők:

Dr. Ács Vera Judit (I-II. fejezet)
Dr. Lengyel Balázs (III. fejezet)
Kökényesiné Pintér Ilona (IV. fejezet)
Dr. Ötvös Péter Gábor (III. fejezet)

Lektorálta:

Dr. Gellérné dr. Lukács Éva
Karácsony Imréné

Sorozatszerkesztő:

Dr. Varga Árpád

ISBN 978 963 638 297 1

ISSN 1788-3245

Kiadja

a SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.

Felelős kiadó: dr. Bokor Pál a SALDO Zrt. vezérigazgatója

A SALDO Kiadó az 1795-ben alapított

Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők

Egyesülésének tagja

© A Saldo Kiadó valamennyi kiadványa szerzői jogvédelem alatt áll.
E kiadvány bármely részének sokszorosítása, bármilyen adatrendszerben való
tárolása (papír; elektronikus stb.)
a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül tilos!

Budapest, 2009

Tartalomjegyzék

Előszó	9
I. Általános kérdések	11
1. <i>Bejelentés és TAJ szám igénylése</i>	11
1.1 Belföldinek minősülő külföldi állampolgár	12
1.2 Vélelmezett képviselő bejelentése	13
1.3 Magyar munkavállaló (belföldi) külföldi foglalkoztatásának bejelentése	13
1.4 Kereső tevékenység EGT tagállamban	13
1.5 Kereső tevékenység egyezményes államban	13
1.6 Kereső tevékenység harmadik államban	13
2. <i>Adóazonosító jel</i>	14
3. <i>Idegenrendészeti kérdések</i>	14
3.1 Harmadik országbeli állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó főbb szabályok	15
3.1.1 Három hónapot meg nem haladó tartózkodás szabályai	15
3.1.2 A három hónapot meghaladó tartózkodás általános szabályai	18
3.1.2.1 A három hónapot meghaladó tartózkodásra jogosító vízumok	19
3.1.2.2 Tartózkodási engedély	21
3.1.2.3 A három hónapot meghaladó tartózkodásra vonatkozó különös szabályok	24
3.1.2.4 Letelepedés	29
3.2 EGT-állampolgárok beutazására és tartózkodására vonatkozó főbb szabályok	32
3.2.1 A beutazás, valamint a három hónapot meg nem haladó tartózkodás joga	33
3.2.2 A három hónapot meghaladó tartózkodás joga	34
3.2.3 Az állandó tartózkodás joga	38
3.2.4 Állandó tartózkodás kártya	41
II. A külföldiek magyarországi foglalkoztatása	42
1. <i>Külföldi meghatározása</i>	42
2. <i>A harmadik országok állampolgárainak munkavállalása</i>	44
2.1 Munkavégzés, azaz foglalkoztatásra irányuló jogviszony	44
2.2 Foglalkoztató	46
2.3 Munkavállalási engedély	46
2.4 Munkaerő igény bejelentés	48
2.5 Munkavállalás engedélyeztetése más munkakörben vagy munkahelyen történő foglalkoztatás esetén	49
2.6 Munkaerő-kölcsönzésről részletesebben	50

2.7	Eljárási szabályok a munkavállalási engedély iránti kérelem esetén	52
2.8	Automatikus engedélyeztetés	57
2.9	Munkavállalási engedélyeztetéstől való mentesség	58
2.10	A mezőgazdasági szezonális munkavállalási engedély	61
3.	<i>EGT-állampolgárok munkavállalása</i>	62
4.	<i>Alkalmi munkavállalói könyv</i>	66
5.	<i>Magyarországi munkavégzés esetén alkalmazandó jog meghatározása</i>	69
5.1	Magyar munkajogi szabályok, amelyeket minden esetben alkalmazni kell, ha a külföldi munkáltató munkavállalója a Magyar Köztársaság területén végez munkát	71
6.	<i>A külföldiek foglalkoztatásának ellenőrzése</i>	73
6.1	Engedélyköteles külföldiek munkavállalási engedélyének ellenőrzése	74
6.2	Kereső tevékenység folytatása céljából kiadott vízum és tartózkodási engedély ellenőrzése	75
6.3	Engedély nélkül foglalkoztatható külföldiek bejelentésének vizsgálata	76
6.4	Külföldi székhelyű munkáltató munkavállalójának belföldi foglalkoztatásával kapcsolatos ellenőrzés	78
III.	Társadalombiztosítási kérdések	81
1.	<i>Az Európai Unió koordinációs szabályai</i>	81
1.1	Szociális biztonsági jogszabályok	83
1.2	Lefedett ellátórendszerek – tárgyi hatály	84
1.3	Személyi hatály	84
1.4	A koordinációban érintett államok – területi hatály	85
1.5	A rendeletek alapelvei	85
2.	<i>Biztosítási kötelezettség meghatározása Magyarországon</i>	86
2.1	Változások az EU csatlakozás után	86
2.2	Kivételek a magyar biztosítási kötelezettség alól a Tbj. 11. §-a szerint	87
2.2.1	Diplomáciai képviselet személyzete	88
2.2.2	Nemzetközi szervezetek képviselői	89
2.2.3	A közösségi rendelet szerint	89
2.2.4	Külföldi magyarországi foglalkoztatása külföldi foglalkoztató által	89
2.3	Külföldi családtagok biztosítása	90
2.4	Belföldi – külföldi fogalom a társadalombiztosításban	91
3.	<i>A biztosítási kötelezettség az európai Közösség szociális biztonsági rendeletei szerint</i>	91
3.1	Általános szabály: a biztosítási jogviszonyt a munkavégzés helye határozza meg	92
3.1.1	Külföldi munkáltató – vélelmezett képviselő a munkavállaló	94
3.1.2	Munkabér és biztosítás összefüggése	95
3.1.3	A másik tagállamban fennálló önkéntes biztosítás	96

3.1.4 Választott tisztségviselő	96
3.1.5 Társas vállalkozó	96
3.1.6 Külföldi nyugdíjas foglalkoztatása	97
3.1.7 Megbízási szerződés	98
3.1.8 A munkavégzés helye szerinti biztosítás igazolása	98
3.1.9 „Harmadik állam” polgára	99
3.2 Kiküldetés [14. cikk (1) bekezdés a) és b) pont]	100
3.2.1 A kiküldetés feltételei	101
3.2.2 A kiküldetés időtartama	109
3.2.3 A kiküldetés igazolása (E 101)	110
3.2.4 Magyar munkavállaló kiküldetése	111
3.3 Egyéni vagy társas („önálló-”) vállalkozó kiküldetése	120
3.4 Munkavégzés egyszerre több tagállamban [14. cikk (2) bekezdés b) pont]	122
3.4.1 Fuvarozó munkáltató által foglalkoztatott utazó személyzet tagja [14. cikk (2) bekezdés a) pont]	124
3.4.2 Tengeri hajó fedélzetére küldött munkavállalók és önálló vállalkozók [14b cikk (1) bekezdés, 14b cikk (2) és (4) bekezdés]	126
3.4.3 Speciális eset: határon átnyúló munkahely [14. cikk (3) bekezdés]	127
3.5 Különleges esetek	129
3.6 Kivétel megállapítása az illetékes hatóságok eseti megjegyzéseivel (17. cikk)	131
4. Egészségbiztosítási rendelkezések	134
4.1 Természetbeni (orvosi) ellátások	134
4.1.1 Szükséges ellátás baleset vagy megbetegedés esetén	136
4.1.2 Európai egészségbiztosítási kártya vagy utasbiztosítás?	138
4.1.3 Engedélyezett külföldi gyógykezelés	138
4.1.4 Áttelepülők, határon át ingázó munkavállalók egészségügyi ellátása	140
4.1.5 Az EGT tagállamban dolgozó (ott biztosított) személyek magyarországi egészségügyi ellátása	140
4.2 Pénzbeli ellátások	141
5. Egyéb nemzetközi egyezmények	142
5.1 Szociálpolitikai egyezmények	142
5.1.1 Egészségügyi ellátások a két egyezmény keretében	145
5.2 Szociális biztonsági egyezmények	146
5.2.1 Magyar-horvát egyezmény	146
5.2.2 Magyar-montenegrói egyezmény	150
5.2.3 Magyar-koreai szociális biztonsági egyezmény	151
5.2.4 Magyar-kanadai és magyar-québeci egyezmény	153

5.3 Kétoldalú szociális biztonsági egyezmények a csatlakozás után	155
5.3.1 Az egyes egyezmények alkalmazása	156
5.3.2 Kettős biztosítás tilalma	158
5.3.3 Átmeneti szabályok	159
5.4 Alkalmazandó és hatályos egyezmények összefoglalása	162
6. „Harmadik állam” polgárainak biztosítási kötelezettsége	163
6.1 Magyar munkaszerződés	163
6.2 Kiküldetés valamely EGT tagállamba	164
Mellékletek a III. fejezethez	165
IV. Adózási kérdések	195
1. A jövedelem adóztatását befolyásoló legfontosabb fogalmak	195
1.1 Magánszemélyek adóügyi illetősége	195
1.1.1 Belföldi illetőségű magánszemély	196
1.1.2 Külföldi illetőségű magánszemély	199
1.2 Jövedelemszerzés helye	200
1.3 Külföldi pénznemben keletkezett bevétel és kiadás forintra történő átváltása	203
2. Kifizetések, juttatások adókötelezettsége	204
2.1 Nem önálló munkából származó jövedelem	205
2.1.1 Nem önálló munkából származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetében	205
2.1.1.1 Külföldi illetőségű magánszemélyek belföldről származó, nem önálló munkából keletkező jövedelmének adóztatása	211
2.1.1.2 Belföldi illetőségű magánszemélyek külföldről származó nem önálló munkából keletkezett jövedelmének adóztatása	214
2.1.2 Nem önálló munkából származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	220
2.1.2.1 Külföldi illetőségű magánszemélyek belföldről származó nem önálló munkából keletkező jövedelmének adóztatása	220
2.1.2.2 Belföldi illetőségű magánszemélyek külföldről származó nem önálló munkából keletkezett jövedelmének adóztatása	221
2.2 Önálló tevékenységből származó jövedelem	222
2.2.1 Önálló tevékenységből származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetében	222
2.2.1.1 Külföldi illetőségű magánszemélyek belföldről származó önálló tevékenységére tekintettel juttatott jövedelmének adóztatása	224
2.2.1.2 Belföldi illetőségű magánszemély külföldről származó önálló tevékenységére tekintettel juttatott jövedelmének adóztatása	226
2.2.2 Önálló tevékenységből származó jövedelem adóztatásnak helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	226

2.2.2.1 Külföldi illetőségű magánszemélyek belföldről származó önálló tevékenységére tekintettel juttatott jövedelmének adóztatása . . .	226
2.2.2.2 Belföldi illetőségű magánszemély külföldről származó önálló tevékenységére tekintettel juttatott jövedelmének adóztatása . . .	227
2.3 Igazgatósági tiszteletdíjből származó jövedelem	227
2.3.1 Igazgatósági tiszteletdíjből származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	228
2.3.2 Igazgatósági tiszteletdíjből származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	228
2.4 Művészek és sportolók díjazásából származó jövedelem	229
2.4.1 Művészek és sportolók díjazásából származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén . .	229
2.4.2 Művészek és sportolók díjazásából származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	231
2.5 Tanulók jövedelme	232
2.5.1 Tanulók jövedelmének adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	233
2.5.2 Tanulók jövedelmének adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	235
2.6 Oktatók, tanárok tevékenységéből származó jövedelem	236
2.6.1 Oktatók, tanárok tevékenységéből származó jövedelmének adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	236
2.6.2 Oktatók, tanárok tevékenységéből származó jövedelmének adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában . .	238
2.7 Közszolgálatból származó jövedelem	239
2.7.1 Közszolgálatból származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	239
2.7.2 Közszolgálatból származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	241
2.8 Nyugdíj	241
2.8.1 Nyugdíjból származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	241
2.8.2 Nyugdíjból származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	242
2.9 Ingatlanból származó jövedelem	243
2.9.1 Ingatlanból származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	243
2.9.2 Ingatlanból származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	245
2.10 Ingósból származó jövedelem	245

2.10.1	Ingóságból származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	.245
2.10.2	Ingóságból származó jövedelem adóztatásának helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	.247
2.11	Osztalék	.248
2.11.1	Osztalékból származó jövedelem adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	.248
2.11.2	Osztalékból származó jövedelem adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	.250
2.12	Kamat	.251
2.12.1	Kamatból származó jövedelem adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	.251
2.12.2	Kamatból származó jövedelem adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	.255
2.13	Jogdíj	.256
2.13.1	Jogdíjból származó jövedelem adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	.256
2.13.2	Jogdíjból származó jövedelem adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	.258
2.14	Egyéb jogcímből származó jövedelem	.259
2.14.1	Egyéb jogcímből származó jövedelem adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény esetén	.259
2.14.2	Egyéb jogcímből származó jövedelem adóztatási helye kettős adóztatást kizáró egyezmény hiányában	.260
3.	<i>A külföldi magánszemélyekkel kapcsolatos különleges eljárási szabályok</i>	.261
3.1	Bejelentési kötelezettség	.262
3.2	Adó, adóelőleg levonása	.264
3.3	A külföldi illetőség igazolása	.265
3.4	Adatszolgáltatás	.266
3.5	Adóbevallás	.266
3.6	Nemzetközi adatcsere	.267
4.	<i>Kettős adóztatás elkerülésének módja</i>	.267
4.1	Kettős adóztatás elkerülésének módja nemzetközi egyezmény alapján	.268
4.2	Kettős adóztatás elkerülésének módja nemzetközi egyezmény hiányában	.271
5.	<i>Esettanulmányok</i>	.274

Függelék

<i>Magyarország által kötött kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmények</i>	. . .281
---	----------